

Nr 344.

Av herrar **Hamrin** och **Leander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 165, med förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 165 med förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring, få undertecknade härmed anföra följande.

I nyssnämnda lagförslag stadgas, att värnpliktig, vilken erhållit tillstånd att fullgöra värnplikten vid krigsmakten utan att övas i vapnens bruk eller bära vapen och ammunition, skall vara skyldig att i fredstid i en följd tjänstgöra ett antal dagar, som med en fjärdedel överstiger det sammanlagda antalet dagar den värnpliktige på grund av värnpliktslagen eljest skolat tjänstgöra. Om värnpliktig, varom det här är fråga, tillåtes utföra civilt arbete för statens räkning, skall antalet tjänstgöringsdagar ökas med femtio procent utöver det lagstadgade. Såsom departementschefen anför till statsrådsprotokollet, innebära dessa bestämmelser, att samvetsömma värnpliktiga av den här först nämnda kategorien få en tjänstgöringstid, som, beräknad enligt nu gällande värnpliktslag, blir resp. 493 och 592 dagar för värnpliktiga i allmänhet och för studenter och likställda resp. 643 och 772. Dessa sålunda föreslagna bestämmelser anse vi orimliga.

Avsikten med det lagförslag, som nu förelägges riksdagen, är uppenbarligen att undanröja det missförhållandet, att en person, som utan brottslig vilja men på grund av ärlig övertygelse vägrar låta sig övas i vapnens bruk, ej skall behandlas och dömas som brottsling. Eller med andra ord: samhället respekterar hans samvetsbetänkligheter och befriar honom från skyldigheten att fullgöra värnpliktstjänstgöringen i vanlig ordning. Någon överträdelse av gällande lag sker icke genom hans på grund av samvetssskäl uttalade vägran att vapenövas. De ovan anförda, föreslagna bestämmelserna måste dock komma att framstå såsom ett straff för ett begånget brott.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 4 saml. 114 häft. (Nr 344—345.)

I statsrådsprotokollet såväl som av de hörda myndigheterna framhålls, att en förlängd tjänstgöring är nödvändig för att förhindra simulation. Häremot må invändas, att den undersökning, som enligt förslaget kommer att åligga inskrivningsrevisionen, otvivelaktigt kan och bör vara klarläggande i varje särskilt fall, då ansökan av ifrågavarande slag ingives. Genom inhämtande av upplysningar om den sökandesandel, om vad som är känt om hans religiösa åsikter och om den organisation han tilläventyrs tillhör etc., läser det säkerligen kunna fastställas, huruvida skäl finnes för bifall till en framställning av detta slag. Härtill kommer, att skillnaden mellan värnpliktstjänstgöringen i allmänhet och det slags tjänstgöring, som nu föreslås för de religiösa värnpliktsvägrarna, dock ej kan antagas vara så stor, att denna skillnad kan komma att innebära lockelse till simulation, även om tjänstgöringsdagarnas antal vore lika för båda slagen.

Även om vi sålunda anse, att korrektiv mot en befarad simulation borde och kunde sökas på annat håll än genom en förlängd tjänstgöring, torde det f. n. ej vara möjligt att lösa denna viktiga fråga om samvetsfriheten utan medgivande i den riktning, som den kungl. propositionen angiver. Vi anse dock, såsom vi redan framhållit, att de föreslagna utökningarna äro oskäligt stora. I den mån dylika ökningarna kunna anses förhindra simulation, torde ändamålet vinnas med betydligt mindre sådana.

Vi få därför föreslå,

att § 3 i förslaget må erhålla följande ändrade lydelse:

Värnpliktig, vilken erhållit tillstånd att fullgöra värnplikten på sätt i § 1 a) angives eller att, enligt vad i § 1 b) sägs, i stället för värnpliktstjänstgöring utföra civilt arbete, är skyldig att under fredstid i en följd tjänstgöra ett antal dagar, som i förra fallet med en tiondedel och i senare fallet med en fjärdedel överstiger det sammanlagda antalet dagar, varunder tjänstgöring i fredstid enligt § 27 mom. 1 A eller B samt mom. 3 ävensom § 36 mom. 1 värnpliktslagen åligger rytteriet, fält- och positionsartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna tilldelade värnpliktiga. Vid beräkning av dagantalet uppkommande bråktal bortfalla.

Stockholm den 11 mars 1920.

Felix Hamrin.

Ulrik Leander.